



VALSTYBINĖ SAUGOMŲ TERITORIJŲ TARNYBA PRIE APLINKOS MINISTERIJOS

BUVEINIŲ APSAUGAI SVARBIŲ TERITORIJŲ ATRANKOS KRITERIJUS ATITINKANČIOS VIETOVĖS „NEDZINGĖS IR AMARNIOS UPĖS“ (LTVAR0026) APSAUGOS ĮVERTINIMO ATASKAITA

2020 m. gruodžio 30 d. Nr. B2-16
Vilnius

1. Bendra Vietovės ar jos dalies apžvalga ir teisinis statusas.

Buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus atitinkanti vietovė „Nedzingės ir Amarnios upės“ (toliau – Vietovė) yra pietinėje Lietuvos dalyje, Varėnos rajone, Varėnos ir Merkinės seniūnijose. Šiaurinėje dalyje abipus Nedzingės upės yra įsikūręs Nedzingės kaimas. Vietovės ribos sutampa su Nedzingės upe ir didžiojoje dalyje su jos pakrantės apsaugos juosta nuo aukštupyje esančio Vikšninės upelio intako iki žiočių žemupyje. Centrinio taško koordinatės (LKS-94 koordinatinių sistemoje): x 523115, y 6009779. Teritorijos plotas - 21,31 ha.

2. Vietovės ar jos dalies biologinės ypatybės, natūralių buveinių ir saugomų rūšių apsaugos ir tvarkymo reikalavimai.

Vietovė atitinka į 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvą 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (toliau – Buveinių direktyva) II priedą įrašytų rūšių ūdros (*Lutra lutra*), paprastojo kūjagalvio (*Cottus gobio*) ir mažosios nėgės (*Lampetra planeri*) buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus. Šių rūšių buveinių apsaugos ir tvarkymo reikalavimai nurodyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 15 d. nutarimu Nr. 276 patvirtintų Bendrųjų buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatų I priedo 37 ir 50 punktuose.

3. Vietovės ar jos dalies žemės ir gamtos išteklių nuosavybė ir naudojimas.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos vandens įstatymo 4 straipsniu Nedzingės upė, kaip paviršinis vandens telkinys, priskiriama valstybinės reikšmės vidaus vandenims ir išimtinė nuosavybės teise priklauso valstybei. Upė neintensyviai naudojama rekreacijos tikslais. Didžioji Vietovėje su Nedzingės upe besiribojančios sausumos dalis yra privačios nuosavybės teise valdomi miškų ūkio paskirties žemės sklypai, ženkliai mažesnius plotus užima pievos ir kitos paskirties žemė. Vadovaujantis LR aplinkos ministro 2001 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. 540 patvirtintu „Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašu“ šie plotai išskirti kaip paviršinio vandens telkinio apsaugos juostos ir ūkinei ar kitai veiklai praktiškai nenaudojami.

4. Faktinės ir potencialios grėsmės EB svarbos rūšims ir natūralioms buveinėms.

Vietovėje aptinkamoms EB svarbos rūšims ir jų buveinėms apsaugos vertinimo metu grėsmių nenustatyta: šioje vietovėje saugomų rūšių pagrindinė buveinė yra Nedzingės upelis, kurio artimoje aplinkoje ūkinė veikla praktiškai nevykdoma, upelyje rekreacinė veikla neintensyvi, žvejyba praktiškai nevykdoma. Pagrindinė potenciali grėsmė – upelio tarša.

5. Vietovėje ar jos dalyje taikomų teisės aktų, teritorijų planavimo dokumentų, ūkinės veiklos planų ir projektų bei sutarčių nuostatos, kurios sumažina ar pašalina grėsmes.

Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas, kurio VI skyriaus 3 skirsnyje nurodytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, taikomos miško žemėje bei 6–8 skirsniuose nurodytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, taikomos paviršiniuose vandens telkiniuose, jų apsaugos zonose ir apsaugos juostose. Šiuose skirsniuose nurodyti draudimai užtikrina Vietovėje aptinkamų EB svarbos rūšių buveinių apsaugą.

Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas, kurio 3 straipsnio 1 dalies 3 punktą bei 11 straipsnio 8 dalis reglamentuoja, kad bet kokie projektai dėl planuojamos ūkinės veiklos būtų įvertinti Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo nustatyta tvarka, įvertinant ar numatoma veikla gali daryti reikšmingą poveikį „Natura 2000“ teritorijoje saugomoms gamtinėms vertybėms.

Varėnos rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano, patvirtinto Varėnos rajono savivaldybės tarybos 2008 m. rugsėjo 23 d. sprendimu Nr. T-VI-403 sprendinių konkretizavime „Gamtinio kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsauga“ nurodyta, kad Vietovė yra nacionalinės bei regioninės svarbos ekologinis koridorius, kuris yra gamtinio karkaso dalis. Tai atitinka Saugomų teritorijų įstatymo 22 straipsnio 4 dalį, kurioje pabrėžiama, kad biologinės įvairovės apsaugai gamtinio karkaso teritorijose gali būti išskiriamas ekologinis tinklas, jungiantis didžiausią bioekologinę svarbą turinčias buveines, jų aplinką bei gyvūnų ir augalų migracijos koridorius. Išskiriant gamtinį karkasą, atsižvelgiama į būtinybę užtikrinti „Natura 2000“ tinklo ekologinį vientisumą, sukuriant ar išsaugant kraštovaizdžio elementus, kurie būtų svarbūs laukinei faunai ir florai. Varėnos rajono bendrajame plane numatyta, kad Vietovė yra migracijos koridorius, kurio pietinėje ir centrinėje dalyse turi būti išlaikomas ir saugomas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis, šiaurinėje dalyje, atkarpoje tarp Karužų ir Nedzingės kaimų – palaikomas ir stiprinamas esamas kraštovaizdžio pobūdis, o nuo Nedzingės kaimo – gražinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai.

6. Rekomendacija dėl BAST statuso suteikimo.

Atsižvelgdami į tai, kad Vietovė yra svarbi Europos bendrijos svarbos rūšių bei jų buveinių apsaugai ir įvertinę, kad šių gamtinių vertybių apsaugą užtikrina Vietovėje taikomų teisės aktų nuostatos bei su Vietovė susijusių teritorijų planavimo dokumentų sprendiniai, rekomenduojame patvirtinti buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus atitinkančios vietovės „Nedzingės ir Amarnios upės“ (LTVAR0026) ribas ir suteikti jai buveinių apsaugai svarbios teritorijos statusą.

PRIDEDAMA. Siūlomo tvirtinti BAST ribų žemėlapis (nuoroda parsisiųsti https://www.dropbox.com/sh/u0t5sk5sb140qjm/AACCryYpdxJclhCTYv_r-wa/nedzinges_ir_amarnios_upes?dl=0&subfolder_nav_tracking=1).

Direktorius

Albertas Stanislovaitis